

۵ فصل اول | تابع

$$a^3 - 4a + 6 = b = 3c + 5 : \text{ مؤلفه‌های دوم}$$

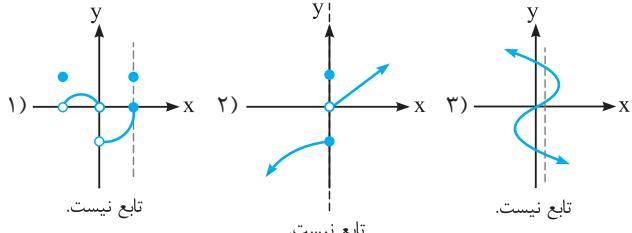
$$\Rightarrow \begin{cases} \text{اگر } c = -1: & \begin{cases} a^3 - 4a + 6 = 3(-1) + 5 \Rightarrow a^3 - 4a + 4 = 0 \\ b = 3(-1) + 5 \Rightarrow b = 2 \Rightarrow \frac{a+c}{b} = \frac{2+(-1)}{2} = \frac{1}{2} \end{cases} \\ \text{اگر } c = -2: & \begin{cases} a^3 - 4a + 6 = 3(-2) + 5 \Rightarrow a^3 - 4a + 7 = 0 \\ b = 3(-2) + 5 \Rightarrow b = -1 \end{cases} \\ \Rightarrow \Delta = (-4)^3 - 4(1)(7) = -12 < 0. \end{cases}$$

در نتیجه معادله جواب ندارد، پس $c = -2$ قابل قبول نیست.

۴ ۷ نمودارهای رسم شده در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) مربوط به یک تابع

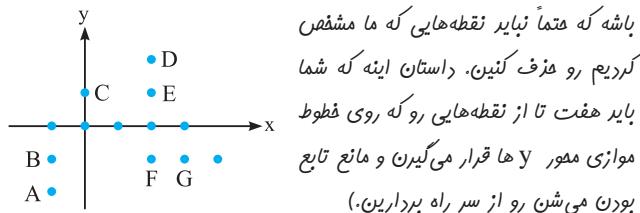
نیستند، زیرا می‌توان خطی به موازات محور y رسم کرد که نمودار را در بیش

از یک نقطه قطع کند. ببینید:

اما نمودار رسم شده در گزینه (۴) یک تابع را نشان می‌دهد، زیرا هر خطی که به موازات محور y رسم شود، نمودار را حداکثر در یک نقطه قطع می‌کند.

۴ ۸ یک نمودار زمانی تابع است که هر خط موازی محور y ها، آن را حداکثر در یک نقطه قطع کند، پس با حذف نقاط A، E، D، C، B و F در شکل زیر، می‌توانیم نمودار رابطه را به یک تابع تبدیل کنیم. (مواستون

۱ ۹ براساس جدول داده شده، می‌توان نوشت:

$$\{ -6, k(k+4), -1 \} = \{ -6, -4, -1 \} \Rightarrow k(k+4) = -4$$

$$\Rightarrow k^2 + 4k + 4 = 0 \Rightarrow (k+2)^2 = 0 \Rightarrow k = -2$$

حال سراغ برد تابع (قسمت پایینی جدول) می‌رویم:

$$\{ 2k^2 - 1, k-1, 3 \} = \{ -3, 3, 6 \} \Rightarrow 2k^2 - 1 = 6$$

$$\xrightarrow{k=-2} 2(-2)^2 - 1 = 6 \Rightarrow 8 - 1 = 6 \Rightarrow 1 = 2$$

بنابراین $k+1 = -2+2 = 0$ است.

۱ ۱۰ ابتدا شروع می‌کنیم به نوشتن عضوهای دوتایی تابع f . گفته شده

$x \leq 2$ و $X \leq -3$ عددی صحیح است، یعنی X می‌تواند $-2, -1, 0, 1$ و 2

باشد. ضمناً $|x-1| = y$ است، پس داریم:

$$f = \{ (-2, 3), (-1, 2), (0, 1), (1, 0), (2, 1) \} \Rightarrow \text{برد } f = \{ 3, 2, 1, 0 \}$$

$$\downarrow$$

$$|-2-1|=3$$

بنابراین برد تابع f شامل چهار عضو است.

۱ ۱ دو زوج مرتب (۱) و (۲) نمایش یک

نقطه هستند، پس این دو زوج مرتب با هم برابر بوده و در نتیجه مؤلفه‌های اول آنها با هم و مؤلفه‌های دوم آنها نیز با هم برابرند. در نتیجه داریم:

$$\begin{cases} 2k-1 = k - \frac{1}{2} \Rightarrow k = 1 - \frac{1}{2} = \frac{1}{2} \\ -b+1 = \frac{2k-1}{3} \xrightarrow{k=\frac{1}{2}} -b+1 = \frac{2(\frac{1}{2})-1}{3} = 0 \Rightarrow b = 1 \end{cases}$$

با توجه به مقادیر به دست آمده، $b = 2k$ می‌باشد.

۱ ۲ قرار است x و y اعداد صحیح باشند و مجموع قدرمطلق‌هایشان

مساوی ۲ شود، پس:

$$\begin{cases} |x| = 0, |y| = 2 \Rightarrow x = 0, y = -2, 2 \Rightarrow (0, -2), (0, 2) \in \mathbb{R} \\ \text{زوج مرتب} \end{cases}$$

$$\begin{cases} |x| = 1, |y| = 1 \Rightarrow x = -1, 1, y = -1, 1 \\ \Rightarrow (-1, -1), (-1, 1), (1, -1), (1, 1) \in \mathbb{R} \\ \text{زوج مرتب} \end{cases}$$

$$\begin{cases} |x| = 2, |y| = 0 \Rightarrow x = -2, 2, y = 0 \Rightarrow (-2, 0), (2, 0) \in \mathbb{R} \\ \text{زوج مرتب} \end{cases}$$

در نتیجه R کلاً ۸ عضو زوج مرتب دارد.

۳ ۳ با توجه به این که $A = \{m \mid m \in \mathbb{Z}, m^3 \leq 4\}$ می‌باشد، پس

$A = \{-2, -1, 0, 1, 2\}$ است. از طرفی در هر عضو از رابطه R ، باید مؤلفه اول

از مؤلفه دوم، کوچک‌تر باشد (یعنی $y < x$)، پس خواهیم داشت:

$$R = \{(-2, -1), (-2, 0), (-2, 2), (-1, 0), (-1, 1), (-1, 2), (0, 1), (0, 2), (1, 2)\}$$

بنابراین رابطه R ، شامل ۱۰ عضو است.

۳ ۴ برای این که جدول ارائه شده، نشانگر یک تابع باشد، باید به ازای ورودی -3 ، خروجی‌های 1 و 9 ، مساوی باشند، یعنی این که:

$$2a+1 = 9 \Rightarrow 2a = 8 \Rightarrow a = 4$$

۴ ۵ رابطه f یک تابع است، پس به دلیل وجود دو زوج مرتب $(2, 1)$ ، $(2, m^2 - 3)$ ، $(2, m^2 - 3)$ باشد، در نتیجه:

$$m^2 = 4 \Rightarrow m = -2 \text{ یا } m = 2$$

بنابراین داریم:

$$\begin{cases} \text{اگر } m = -2 \Rightarrow f = \{(-2, n), (2, 1), (n+1, 3), (2, n+1)\} \\ \Rightarrow 1 = n+1 \Rightarrow n = 0 \Rightarrow n - m = 0 - (-2) = 2 \end{cases}$$

$$\begin{cases} \text{اگر } m = 2 \Rightarrow f = \{(2, n), (2, 1), (n+1, 3), (-2, n+1)\} \Rightarrow n = 1 \end{cases}$$

حواله است که $n = 1$ قابل قبول نیست، زیرا در این صورت

$f = \{(2, 1), (2, 3), (-2, 2)\}$ می‌باشد و به خاطر وجود دو زوج مرتب

$(2, 1)$ و $(2, 3)$ نتیجه می‌گیریم که f ، یک تابع نیست.

۶ ۶ تابع f فقط شامل یک زوج مرتب است، پس همه مؤلفه‌های اول با یکدیگر و مؤلفه‌های دوم نیز با یکدیگر مساوی هستند. بنابراین داریم:

$$c^2 + 3c + 2 = 0 \Rightarrow c^2 + 3c + 2 = 0$$

$$\Rightarrow (c+1)(c+2) = 0 \Rightarrow c = -1 \text{ یا } c = -2$$

۱ فصل اول | تابع

در مثلث متساوی‌الاضلاع، میانه و ارتفاع برهم منطبق هستند.

$$\begin{aligned} \text{بنابراین داریم:} \\ \left\{ \begin{array}{l} \text{مساحت: } S = \frac{1}{2} mx \quad (*) \\ \text{ربطه فیثاغورس: } \left(\frac{x}{2}\right)^2 + m^2 = x^2 \Rightarrow m^2 = \frac{3x^2}{4} \\ \Rightarrow x^2 = \frac{4m^2}{3} \Rightarrow x = \frac{2m}{\sqrt{3}} \quad (***) \end{array} \right. \\ \xrightarrow{(*) , (**)} S = \frac{1}{2} \times m \times \frac{2m}{\sqrt{3}} = \frac{m^2}{\sqrt{3}} \times \frac{\sqrt{3}}{\sqrt{3}} = \frac{\sqrt{3}}{3} m^2 \\ \Rightarrow S(m) = \frac{\sqrt{3}}{3} m^2 \end{aligned}$$

با توجه به داده‌های مسئله و شکل زیر، می‌توان نوشت:

$$\begin{aligned} \frac{1}{2} xy = 15 \Rightarrow xy = 30. \\ \Rightarrow y = \frac{30}{x} \quad (*) \\ \text{حال از طریق ربطه فیثاغورس، خواهیم داشت:} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} f^2(x) = x^2 + y^2 \xrightarrow{(*)} f^2(x) = x^2 + \left(\frac{30}{x}\right)^2 \\ \Rightarrow f^2(x) = x^2 + \frac{900}{x^2} = \frac{x^4 + 900}{x^2} \\ \xrightarrow{\text{جذر}} f(x) = \sqrt{\frac{x^4 + 900}{x^2}} = \frac{\sqrt{x^4 + 900}}{x} \end{aligned}$$

طول ضلع مکعب را x در نظر بگیرید، در این صورت:

$$\begin{cases} V = x^3: \text{حجم مکعب} \\ S = 6x^2 \Rightarrow x^2 = \frac{S}{6} \Rightarrow x = \left(\frac{S}{6}\right)^{\frac{1}{2}} \\ \xrightarrow{V=x^3} V = \left(\left(\frac{S}{6}\right)^{\frac{1}{2}}\right)^3 = \left(\frac{S}{6}\right)^{\frac{3}{2}} \Rightarrow V(S) = \frac{S}{6} \sqrt{\frac{S}{6}} \end{cases}$$

دو نیم‌کره‌ای که در دو انتهای استوانه قرار دارند را می‌توانیم یک کره در نظر بگیریم. پس با این اوصاف یک استوانه داریم با یک کره.

حجم هر کدام از آن‌ها را تعیین کرده و با هم جمع می‌کنیم:

$$\begin{cases} V_1 = \frac{4}{3}\pi r^3: \text{شاعر کره} \\ V_2 = \pi r^2 h \xrightarrow{h=3} V_2 = 3\pi r^2: \text{حجم استوانه} \end{cases}$$

بنابراین حجم تانکر برابر است با:

$$V = V_1 + V_2 = \frac{4}{3}\pi r^3 + 3\pi r^2 = \pi r^2 \left(\frac{4}{3}r + 3 \right)$$

همان‌طور که می‌بینید، حجم تانکر، $\left(\frac{4}{3}r + 3\right)\pi$ است.

مساحت مثلث قائم‌الزاویه مورد نظر در شکل برابر است با:

حال معادله خط گذرنده از نقاط $(p, 0)$ و $(0, -k)$ را می‌نویسیم:

$$\frac{-k - 0}{0 - p} = \frac{-k}{-p} = \frac{k}{p} \Rightarrow y - 0 = \frac{k}{p}(x - p)$$

ت) در مورد رابطه $x^2 - 4y + 4 = \sin x$ ، این‌طور می‌نویسیم:

$$\begin{aligned} (y-2)^2 = \sin x &\xrightarrow{\text{جذر}} |y-2| = \sqrt{\sin x} \\ \Rightarrow y-2 = \pm\sqrt{\sin x} &\Rightarrow y = 2 \pm \sqrt{\sin x} \\ \text{با فرض } x = \frac{\pi}{2}, \text{ خواهیم داشت:} \\ y = 2 \pm \sqrt{\sin \frac{\pi}{2}} &= 2 \pm \sqrt{1} = 2 \pm 1 = 3 \text{ یا } 1 \end{aligned}$$

همان‌طور که ملاحظه می‌کنید فقط موارد (ب) و (پ) تابع هستند.

۱۲۰ همه موارد را بررسی می‌کنیم:

$$\begin{aligned} \text{(الف) با فرض } x = 1 \text{ در رابطه } \sqrt[4]{x} |y| = 1, \text{ خواهیم داشت:} \\ \sqrt[4]{1} |y| = 1 \Rightarrow |y| = 1 \Rightarrow y = \pm 1 \end{aligned}$$

ب) با فرض $x = 5^x$ در رابطه $y^4 = 5^x$ ، خواهیم داشت:

$$y^4 = 5 \Rightarrow y = \pm\sqrt[4]{5} \Rightarrow \text{تابع نیست.}$$

پ) همان‌طور که در رابطه $\sqrt[4]{2x-9} = 0$ می‌بینید، مجموع دو عبارت نامنفی، برابر صفر شده است، پس تک‌تک این عبارت‌ها باید برابر صفر باشند، بنابراین داریم:

$$\begin{cases} 2x-9=0 \Rightarrow x=\frac{1}{2} \\ y^4-9=0 \Rightarrow y^4=9 \Rightarrow y=-3 \text{ یا } 3 \end{cases}$$

در نتیجه رابطه فوق شامل دو زوج مرتب $(-3, -3)$ و $(\frac{1}{2}, 3)$ می‌باشد، پس تابع نیست.

ت) از رابطه $x^2 y = 0$ قابل قبول نیست، زیرا در این صورت، عبارت زیر رادیکال دومی، منفی می‌شود، پس فقط $x^2 y = 2$ را می‌پذیریم و در نتیجه $\frac{2}{x^2} y = 0$ خواهد بود که تابع می‌باشد.

بنابراین فقط مورد (ت) نمایش ضابطه یک تابع است.

$$\begin{aligned} \text{ابدا ضابطه تابع } y = \frac{x^3 + 2x + 2}{x + 3} \xrightarrow{x \in \mathbb{Z}} \text{ با توجه به صحیح بودن } y, \text{ باید عدد } 5 \text{ بخش پذیر باشد، پس داریم:} \\ y = \frac{(x+3)(x-1)+5}{x+3} = x-1 + \frac{5}{x+3} \end{aligned}$$

با توجه به صحیح بودن y ، باید عدد 5 بخش پذیر باشد، پس داریم:

$$\begin{cases} x+3=1 \Rightarrow x=-2 \xrightarrow{x \in \mathbb{Z}} \text{قابل قبول} \\ \Rightarrow y = -2 - 1 + \frac{5}{-1} = 2 \Rightarrow A(-2, 2) \end{cases}$$

$$\begin{cases} x+3=-1 \Rightarrow x=-4 \xrightarrow{x \in \mathbb{Z}} \text{قابل قبول} \\ \Rightarrow y = -4 - 1 + \frac{5}{-1} = -10 \Rightarrow B(-4, -10) \end{cases}$$

$$\begin{cases} x+3=5 \Rightarrow x=2 \xrightarrow{x \in \mathbb{Z}} \text{قابل قبول} \\ \Rightarrow y = 2 - 1 + \frac{5}{5} = 2 \Rightarrow C(2, 2) \end{cases}$$

$$\begin{cases} x+3=-5 \Rightarrow x=-8 \xrightarrow{x \in \mathbb{Z}} \text{قابل قبول} \\ \Rightarrow y = -8 - 1 + \frac{5}{-5} = -10 \Rightarrow D(-8, -10) \end{cases}$$

در نتیجه نمودار تابع فوق، از چهار زوج مرتب A ، B ، C و D تشکیل شده است.

با توجه به نمودار داده شده، دامنه تابع برابر $\{x \in \mathbb{R} : -1 < x < 0\}$ است، پس گزینه‌های (۱) و (۲) رد می‌شوند. حال می‌رویم سراغ گزینه‌های (۳) و (۴):

$$y = \frac{2x^3 + 2x}{x+1} = \frac{2x(x+1)}{x+1} = 2x ; x \in \mathbb{R} \setminus \{-1\}$$

$$y = \frac{2x^3 + 2x}{-x-1} = \frac{2x(x+1)}{-(x+1)} = -2x ; x \in \mathbb{R} \setminus \{-1\}$$

شیب خط رسم شده در نمودار، منفی است، پس گزینه (۴) را می‌پذیریم.
باشد. بنابراین:

$$\Delta \Rightarrow (-5)^3 - 4(4)(3a) < 0 \Rightarrow 25 - 48a < 0 \Rightarrow 25 < 48a$$

$$\Rightarrow \frac{25}{48} < a$$

$$f(x) = \frac{\frac{1}{x-1} - 2}{\frac{1}{x} - 1} \quad \text{برای تعیین دامنه تابع}$$

را پیدا کنیم و از \mathbb{R} کم کنیم، بنابراین خواهیم داشت:

$$\begin{cases} x-1=0 \Rightarrow x=1 \\ x=0 \\ \frac{1}{x}-1=0 \Rightarrow \frac{1}{x}=1 \Rightarrow x=1 \end{cases}$$

در نتیجه دامنه تابع برابر $\{x \in \mathbb{R} : x \neq 0, 1\}$ می‌باشد که در مقایسه با $\mathbb{R} - A$ نتیجه $A = \{0, 1\}$ است که دو عضو دارد.

در گزینه (۳) نه دامنه‌ها مساوی‌اند و نه بردگانها. ببینید:

$$\begin{cases} y = \sqrt{-x} \Rightarrow D_y = (-\infty, 0], R_y = [0, +\infty) \\ y = -\sqrt{x} \Rightarrow D_y = [0, +\infty), R_y = (-\infty, 0] \end{cases}$$

در گزینه (۱) دامنه هر دو تابع \mathbb{R} است، ولی برد آن‌ها فرق دارد. برد یکی $\{0\}$ و برد دیگری $\{5\}$ است. در گزینه (۴) دامنه‌ها یکی هستند (هر دو \mathbb{R} می‌باشند)، بردگان هم یکی هستند (اون هم هر دو \mathbb{R} اند)، ولی این دو خط با هم موازی نبوده و در یک نقطه، هم‌دیگر را قطع می‌کنند (طول نقطه بخورده: $1 + 3x = 2 - x \Rightarrow 4x = 1 \Rightarrow x = \frac{1}{4}$). اما در مورد گزینه (۲)، هم دامنه

دو تابع، یکسان است (\mathbb{R}) و هم بردگان یکی است (اون هم \mathbb{R}) و ضمناً شیب دو خط، برابر است یعنی با هم موازی‌اند، پس هیچ نقطه مشترکی هم با یکدیگر ندارند. ببینید:

تنها موارد (ب) و (ت) نادرست‌اند. ببینید:

$$(b) g(x) = \sqrt{\frac{5-x}{6-x}} : \frac{5-x}{6-x} \geq 0 \Rightarrow \frac{x}{6-x} \quad \begin{array}{c|cc|c} & 5 & 6 \\ \hline & + & - & + \end{array}$$

$$\Rightarrow D_f = (-\infty, 5] \cup (6, +\infty)$$

$$(t) u(x) = \frac{x}{x} : x = 0 \Rightarrow D_u = \mathbb{R} - \{0\}$$

این خط از نقطه $(-1, 5)$ می‌گذرد، بنابراین مختصات این نقطه در معادله خط صدق می‌کند، در نتیجه:

$$-1 = \frac{k}{p} (5 - p) \Rightarrow -p = 5k - kp \Rightarrow -p + kp = 5k$$

$$\Rightarrow p(-1 + k) = 5k \Rightarrow p = \frac{5k}{k-1} \quad (*)$$

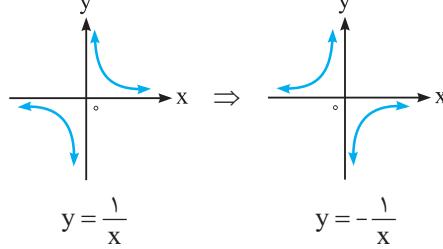
حال می‌توانیم از طریق تساوی (*)، مساحت مثلث را برحسب k بنویسیم. به این صورت:

$$S = \frac{p \times k}{2} \stackrel{(*)}{=} \frac{\frac{5k}{k-1} \times k}{2} = \frac{\frac{5k^2}{k-1}}{2} = \frac{5k^2}{2k-2}$$

به بررسی دو مورد ارائه شده، می‌پردازیم:

الف) نادرست است، زیرا $x = 0$ در دامنه تابع وجود ندارد، ولی عدد حسابی است.

ب) درست است، زیرا دامنه تابع برابر $\{x \in \mathbb{R} : x \neq 0\}$ می‌باشد که نسبت به مبدأ مختصات، تقارن دارد. از طرفی نمودار تابع نیز نسبت به مبدأ مختصات، متقارن است. ببینید:

با توجه به داده‌های مسئله و گزینه‌های داده شده، نتیجه می‌گیریم که همه گزینه‌ها، توابع کسری گویا هستند و در صورتی دامنه آن‌ها برابر \mathbb{R} می‌شود که مخرج کسر، ریشه نداشته باشد.

حال با در نظر گرفتن $x^2 - x - 4 = 0 \Rightarrow x = 2$ و $x = -2$ می‌رویم سراغ بررسی گزینه‌ها:

$$1) y = \frac{1}{g(x) - f(x)} = \frac{1}{(x+2) - (x^2 - x)} = \frac{1}{-x^2 + 2x + 2}$$

$$\Rightarrow -x^2 + 2x + 2 = 0 \Rightarrow \Delta = 4 - 4(-1)(2) = 4 + 8 = 12 > 0$$

بنابراین مخرج کسر دارای دو ریشه متمایز است (مثلاً $x = \alpha$ و $x = \beta$) و در نتیجه دامنه آن برابر \mathbb{R} نمی‌شود، بلکه برابر $\{x \in \mathbb{R} : x \neq \alpha, \beta\}$ است.

$$2) y = \left(\frac{g}{f}\right)(x) = \frac{g(x)}{f(x)} = \frac{x+2}{x^2 - x} \quad \text{مخرج: } x^2 - x = 0$$

$$\Rightarrow x(x-1) = 0 \Rightarrow x = 0 \text{ یا } 1 \Rightarrow D_y = \mathbb{R} - \{0, 1\}$$

$$3) y = \frac{g(x)}{f(x)-2} = \frac{(x+2)^2}{x^2 - x - 2} \quad \text{مخرج: } x^2 - x - 2 = 0$$

$$\Rightarrow (x-2)(x+1) = 0 \Rightarrow x = 2 \text{ یا } -1$$

$$\Rightarrow D_y = \mathbb{R} - \{-1, 2\}$$

$$4) y = \frac{f(x)+1}{f(x)+g(x)} = \frac{(x^2 - x) + 1}{(x^2 - x) + (x+2)} = \frac{x^2 - x + 1}{x^2 + 2}$$

$$\Rightarrow x^2 + 2 = -2 \Rightarrow x^2 = -4 \quad \text{غیرقابل قبول}$$

همان‌طور که می‌بینید مخرج کسر، ریشه حقیقی ندارد و در نتیجه دامنه این تابع برابر \mathbb{R} است.

۹ فصل اول | تابع

با توجه به اطلاعات ماشین داده شده، می‌توان نوشت:

$$\begin{array}{c} \text{قرینه} \\ x^4 \xrightarrow{\quad \text{توان} \quad} -x^4 \xrightarrow{+16} -x^4 + 16 \xrightarrow{\text{معکوس}} \frac{1}{-x^4 + 16} \\ \text{ریشه مرتبه چهارم} \\ \sqrt[4]{\frac{1}{-x^4 + 16}} = f(x) \end{array}$$

گفته شده ورودی‌ها (یعنی x ‌ها) در بازه (a, b) قرار دارند، پس دامنه تابع f را بدست می‌آوریم تا بازه (a, b) مشخص شود. برای این منظور، داریم:

$$\frac{1}{-x^4 + 16} \geq 0 \Rightarrow -x^4 + 16 > 0 \Rightarrow x^4 < 16 \Rightarrow |x| < \sqrt[4]{16}$$

$$\Rightarrow |x| < 2 \Rightarrow -2 < x < 2$$

بنابراین $(a, b) = (-2, 2)$ و بیشترین مقدار $b-a$ برابر $= 4 - (-2) = 6$ می‌باشد.

روش اول: باید نامعادله $\frac{2x+1}{x+2} \geq 0$ را حل کنیم:

$$\frac{2x+1-x(x+2)}{x+2} \geq 0 \Rightarrow \frac{2x+1-x^2-2x}{x+2} \geq 0 \Rightarrow \frac{-x^2+1}{x+2} \geq 0$$

$$\begin{array}{c} \text{جدول تعیین علامت} \\ \hline \begin{array}{c|ccc} x & -2 & -1 & 1 \\ \hline -x^2+1 & - & - & + \\ x+2 & - & + & + \\ \hline -x^2+1 & + & - & + \\ x+2 & + & + & - \end{array} \end{array}$$

تعريف نشده

$$\Rightarrow D_f = (-\infty, -2] \cup [-1, 1]$$

روش دوم: عددگذاری از طریق گزینه‌ها.

باید عبارت زیر را دیگال با فرجه زوج، بزرگ‌تر یا مساوی صفر باشد، پس:

$$\left\{ \begin{array}{l} x-5 \geq 0 \Rightarrow x \geq 5 \quad (1) \\ 11-\sqrt{x-5} \geq 0 \Rightarrow 11 \geq \sqrt{x-5} \xrightarrow{\text{توان ۲}} 121 \geq x-5 \Rightarrow 126 \geq x \quad (2) \end{array} \right.$$

$$\xrightarrow{(1)\cap(2)} 5 \leq x \leq 126 \Rightarrow D_y = [5, 126]$$

در نتیجه دامنه تابع شامل اعداد طبیعی ۵، ۶، ۷، ۸، ... و ۱۲۶ است که

تعدادشان برابر $126 - 5 + 1 = 122$ می‌باشد.

$$\xrightarrow{(1)} x \geq 5 \quad \text{به خاطر وجود } \sqrt{x+3} \quad \text{باشد، پس} \quad x+3 \geq 0 \quad \text{باشد، پس}$$

است. از طرفی به خاطر وجود $\sqrt{2x-\sqrt{x+3}}$ ، باید $2x-\sqrt{x+3} \geq 0$

$$\xrightarrow{(2)} 2x \geq \sqrt{x+3} \xrightarrow{x \geq 0} 4x^2 \geq x+3 \Rightarrow 4x^2 - x - 3 \geq 0 \quad \text{باشد، بنابراین:}$$

$$\xrightarrow{\text{تعیین علامت}} x \geq 1 \quad (2)$$

با اشتراک‌گیری از موارد (1) و (2) به دست می‌آید: $D_f = [1, +\infty)$. پس دامنه

تابع شامل همه اعداد طبیعی می‌باشد.

کافی است مقادیر a را طوری بیابیم که از ای هر عدد حقیقی

، نامعادله $ax^2 + ax + 1 > 0$ برقرار باشد و برای این موضوع باید < 0 و $\Delta < 0$ باشد، پس:

$$\xrightarrow{(1)} a^2 - 4a < 0 \Rightarrow a(a-4) < 0 \quad (\text{ضریب } x^2 \text{ باشد، پس:})$$

$$\xrightarrow{(2)} \frac{a}{a^2 - 4a} \begin{array}{c|ccc} & . & 4 & \\ \hline a^2 - 4a & + & 0 & - \end{array} \Rightarrow 0 < a < 4 \quad (1)$$

$$\xrightarrow{(1)\cap(2)} 0 < a < 4 \xrightarrow{a \in \mathbb{N}} a \in \{1, 2, 3\}$$

داریم $g(x) = x^3 - 3x$ ، پس:

$$f(x) = \sqrt{x-g(x)} = \sqrt{x-(x^3-3x)} = \sqrt{4x-x^3}$$

حال برای تعیین دامنه تابع f ، کافی است نامساوی $4x - x^3 \geq 0$ را حل کنیم.

برای این منظور، داریم:

x	-	○	+	+
$x(4-x^3) \geq 0$	-	○	+	○
$x(4-x^3)$	+	○	-	○

$$\Rightarrow D_f = (-\infty, -2] \cup [0, 2]$$

عبارت زیر را دیگال با فرجه زوج، بزرگ‌تر یا مساوی صفر قرار می‌دهیم:

$$\begin{array}{c} 3-|x| \geq 0 \Rightarrow 3-|x| \geq 0 \Rightarrow |x| \leq 3 \Rightarrow -3 \leq x \leq 3 \\ 3+x^3 \end{array}$$

$$\Rightarrow D_f = \{x : -3 \leq x \leq 3\}$$

می‌توان نوشت:

$$-x^2(x^2-16)^4 \geq 0 \xrightarrow{\times(-1)} x^2(x^2-16)^4 \leq 0 \xrightarrow{\text{ فقط}} x^2(x^2-16)^4 = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x^2 = 0 \Rightarrow x = 0 \\ (x^2-16)^4 = 0 \Rightarrow x^2-16 = 0 \Rightarrow x^2 = 16 \end{cases}$$

$$\xrightarrow{\text{جذر}} |x| = 4 \Rightarrow x = -4 \text{ یا } x = 4$$

بنابراین $D_f = \{-4, 0, 4\}$ است و در نتیجه شامل سه عدد صحیح می‌باشد.

می‌توان نوشت:

$$\begin{array}{c} x^2-9 \geq 0 \Rightarrow x^2 \geq 9 \xrightarrow{\text{جذر}} |x| \geq 3 \Rightarrow x \leq -3 \text{ یا } x \geq 3 \\ 16-x^2 > 0 \Rightarrow x^2 < 16 \xrightarrow{\text{جذر}} |x| < 4 \Rightarrow -4 < x < 4 \end{array}$$

$$\Rightarrow D_f = (-4, -3] \cup [3, 4)$$

حال اگر سرانگزینه‌ها بروید، متوجه می‌شوید که گزینه (2) نیز همین بازه را

نشان می‌دهد. ببینید:

$$3 \leq |x| \Rightarrow x \leq -3 \text{ یا } x \geq 3 \quad 3 \leq |x| < 4 \Rightarrow -4 < x < 4$$

$$\xrightarrow{\text{اشتراک}} x \in (-4, -3] \cup [3, 4)$$

می‌توان نوشت:

$$\begin{array}{c} x-3 \geq 0 \Rightarrow x \geq 3 \quad (1) \\ \sqrt{x-3}-9 \neq 0 \Rightarrow \sqrt{x-3} \neq 9 \xrightarrow{\text{توان ۲}} x-3 \neq 81 \Rightarrow x \neq 84 \quad (2) \end{array}$$

$$\Rightarrow D_f = [3, +\infty) - \{84\}$$

با مقایسه جواب به دست آمده با $[a, +\infty) - \{b\}$ نتیجه می‌گیریم $a = 3$ و $b = 84$ است، پس

$$\frac{b}{a} = \frac{84}{3} = 28 \quad \text{می‌باشد.}$$

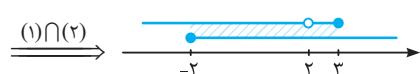
$xf(x) \geq 0$ زیر رادیکال قرار گرفته، پس باید $x f(x) \geq 0$ که برای این

امر باید x و $f(x)$ هم علامت یا لاقل یکی صفر باشد:

x	-4	-3	0	1	2
x	-	-	+	+	
$f(x)$	+	o	-	-	+
$xf(x)$	-	o	+	-	+

$$\Rightarrow D_f = [-3, 0] \cup [1, 2]$$

$$\left\{ \begin{array}{l} x+2 \geq 0 \Rightarrow x \geq -2 \quad (1) \\ 3-f(x) > 0 \Rightarrow f(x) < 3 \end{array} \right. \xrightarrow{\text{باتوجه به نمودار}} x \leq 3, x \neq 2 \quad (2)$$

$$\Rightarrow D_y = [-2, 3] - \{2\}$$

همان طور که می‌بینید اعداد صحیح $-2, -1, 0, 1$ و 3 متعلق به دامنه تابع مورد نظر هستند.

باید عبارت زیر رادیکال، بزرگ‌تر یا مساوی صفر باشد، پس:

$$f\left(\frac{1}{x}\right) - f(x) \geq 0 \xrightarrow{f(x)=2^x} \frac{1}{2^x} - 2^x \geq 0 \Rightarrow 2^x \geq \frac{1}{2^x} \Rightarrow \frac{1}{x} \geq x$$

$$\Rightarrow \frac{1}{x} - x \geq 0 \Rightarrow \frac{1-x^2}{x} \geq 0$$

x	-1	0	1
$\frac{1-x^2}{x}$	-	+	+
x	-	-	+
$\frac{1-x^2}{x}$	+	-	+

تعريف نشده

$$\Rightarrow x \in (-\infty, -1] \cup (0, 1]$$

با چیزهایی که گفتمیم، این طوری می‌شود:

$$\left\{ \begin{array}{l} x^2 - 9 > 0 \xrightarrow{\text{جزر}} |x| > 3 \Rightarrow x < -3 \text{ یا } x > 3 \\ x - 4 > 0 \Rightarrow x > 4 \\ x - 4 \neq 1 \Rightarrow x \neq 5 \end{array} \right. \Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} x < -3 \\ x > 4 \\ x \neq 5 \end{array} \right.$$

$$\xrightarrow{\text{اشتراک}} x > 4, x \neq 5 \Rightarrow D_y = (4, +\infty) - \{5\}$$

در مورد دامنه تابع $y = \log_{(x)} f(x)$ داریم:

$$f(x) > 0 \xrightarrow{\text{طبق نمودار}} x < 3, g(x) > 0 \xrightarrow{\text{طبق نمودار}} x > -1$$

$$g(x) \neq 1 \xrightarrow{\text{طبق نمودار}} x \neq 0 \xrightarrow{\text{اشتراک}} D_y = (-1, 3) - \{0\}$$

در نتیجه اعداد صحیح موجود در دامنه تابع عبارتند از 1 و 2 .

$$f(x) = \frac{\sin(x - \frac{\pi}{4})}{\cos(x - \frac{\pi}{4})} + 2: \cos(x - \frac{\pi}{4}) = 0 \Rightarrow x - \frac{\pi}{4} = k\pi + \frac{\pi}{2}$$

$\Rightarrow x = k\pi + \frac{3\pi}{4}$ $x = k\pi - \frac{\pi}{4}$: $k \in \mathbb{Z} \Rightarrow$ این‌ها ریشه‌های مخرج‌اند.

$$\Rightarrow D_f = \mathbb{R} - \left\{ k\pi - \frac{\pi}{4} \mid k \in \mathbb{Z} \right\}$$

۱۴۴ x فقط می‌تواند برابر $\frac{1}{3}$ باشد. این یعنی که عبارت زیر رادیکال، همواره کوچک‌تر یا مساوی صفر است. در واقع عبارت زیر رادیکال به صورت $k(x + \frac{1}{3})^2$ است و چون ضریب x^2 برابر -4 است، پس $k = -4$ می‌باشد.

$$-4x^2 + ax - 2b = -4(x + \frac{1}{3})^2 = -4(x^2 + \frac{2}{3}x + \frac{1}{9})$$

$$= -4x^2 - \frac{8}{3}x - \frac{4}{9} \Rightarrow \begin{cases} a = -\frac{8}{3} \\ -2b = -\frac{4}{9} \Rightarrow b = \frac{2}{9} \end{cases}$$

$$\Rightarrow a+b = -\frac{8}{3} + \frac{2}{9} = \frac{-24+2}{9} = -\frac{22}{9}$$

عبارت زیر رادیکال را کوچک‌تر از صفر قرار می‌دهیم تا اعدادی که

در دامنه قرار ندارند را پیدا کنیم:

$$|2 - |x - 3|| - 1 < 0 \Rightarrow ||x - 3| - 2| < 1 \Rightarrow -1 < |x - 3| - 2 < 1$$

$$\xrightarrow{+2} 1 < |x - 3| < 3 \Rightarrow \begin{cases} 1 < x - 3 < 3 \xrightarrow{+3} 4 < x < 6 \\ -3 < x - 3 < -1 \xrightarrow{+3} 0 < x < 2 \end{cases}$$

بنابراین اعداد صحیح 1 و 5 در دامنه تابع وجود ندارند که حاصل ضرب آن‌ها برابر 5 می‌باشد.

۳۴۶ ابتدا $(-x)$ را می‌سازیم، سپس دامنه‌اش را پیدا می‌کنیم.

$$f(-x) = \sqrt{-x + |-x + 2|} \Rightarrow -x + |-x + 2| \geq 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x \geq 2: -x + (x - 2) \geq 0 \Rightarrow -2 \geq 0 \text{ غیرممکن} \\ x < 2: -x + (-x + 2) \geq 0 \Rightarrow 2x \leq 2 \Rightarrow x \leq 1 \end{cases} \xrightarrow{\cap(x < 2)} x \leq 1$$

$$\xrightarrow{\text{اجتنام}} x \leq 1$$

۴۴۷ کافی است عبارت زیر رادیکال را کوچک‌تر از صفر قرار دهیم تا

بنواییم مجموعه اعدادی که در دامنه تابع قرار ندارند را به دست آوریم:

$$|x - 6| - |x - 3| < 0 \Rightarrow |x - 6| < |x - 3| \xrightarrow{2 \text{ توان}} (x - 6)^2 < (x - 3)^2$$

$$\Rightarrow x^2 - 12x + 36 < x^2 - 6x + 9 \Rightarrow 27 < 6x \Rightarrow \frac{27}{6} < x \Rightarrow \frac{9}{2} < x$$

بنابراین اعداد طبیعی $5, 6, 7, 8$ و ... در دامنه تابع وجود ندارند، که تعدادشان بی‌شمار است.

C ۴۴۸ برای حل نامعادله $|f(x)| \leq |g(x)|$ می‌توانیم طرفین نامعادله را به توان 2 برسانیم و آن را به صورت $f^2(x) \leq g^2(x)$ بنویسیم و بعد مجموعه جواب این نامعادله را به دست آوریم.

۴۴۸ می‌توان نوشت:

x	-1	0	1	
x	-	-	+	+
$x^2 - 1$	+	-	-	+
$x(x^2 - 1)$	-	+	0	-

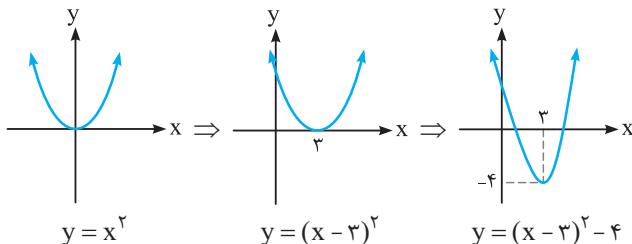
$$\Rightarrow -1 \leq x \leq 1 \quad (1)$$

$$|x| + x > 0 \Rightarrow |x| > -x \Rightarrow x > 0 \quad (2)$$

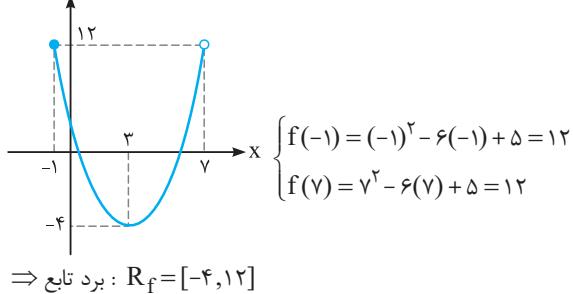
با اشتراک گرفتن از موارد (1) و (2) خواهیم داشت: $x \geq 1$.

۳ | ۵۸ ابتدا نمودار تابع $f(x) = x^3 - 6x + 5$ را رسم می‌کنیم:

$$f(x) = x^3 - 6x + 9 - 4 = (x - 3)^3 - 4$$

حال با در نظر گرفتن دامنه تابع به صورت $(-1, 7)$ ، خواهیم داشت:

۳ | ۵۹ ابتدا ضابطه تابع $y = x^6 + x^3 + 1$ را به صورت زیر می‌نویسیم:

$$y = x^6 + x^3 + \frac{1}{4} - \frac{1}{4} + 1 = \left(x^3 + \frac{1}{2}\right)^2 + \frac{3}{4}$$

از آن جا که گفته شده $x \geq 0$ ، پس خواهیم داشت:

$$x^3 \geq 0 \stackrel{+ \frac{1}{2}}{\Longrightarrow} x^3 + \frac{1}{2} \geq \frac{1}{2} \stackrel{\text{توان ۲}}{\Longrightarrow} \left(x^3 + \frac{1}{2}\right)^2 \geq \frac{1}{4}$$

$$\stackrel{+\frac{3}{4}}{\Longrightarrow} \underbrace{\left(x^3 + \frac{1}{2}\right)^2}_{y} + \frac{3}{4} \geq 1 \Rightarrow y \geq 1 \Rightarrow \text{برد تابع: } R_y = [1, +\infty)$$

۳ | ۶۰ ضابطه تابع را به صورت زیر، ساده می‌کنیم:

$$y = \frac{x^2 + 2}{\sqrt{x^2 + 1}} = \frac{x^2 + 1 + 1}{\sqrt{x^2 + 1}} = \frac{x^2 + 1}{\sqrt{x^2 + 1}} + \frac{1}{\sqrt{x^2 + 1}} \\ = \sqrt{x^2 + 1} + \frac{1}{\sqrt{x^2 + 1}}$$

حال فرض کنیم $a + \frac{1}{a} = a$ می‌باشد و $a + \frac{1}{a} \geq 2$ می‌باشد. یعنی $y \geq 2$ و در نتیجه $y = \sqrt{x^2 + 1} + \frac{1}{\sqrt{x^2 + 1}} \geq 2$ است. $R_y = [2, +\infty)$

۳ | ۶۱ از آن جا که y ، تابعی رادیکالی با فرجه زوج است، پس $y \geq 0$ ، از طرفی:

$$y = \sqrt{23 - x^2} \stackrel{\text{توان ۲}}{\Longrightarrow} y^2 = 23 - x^2 \Rightarrow x^2 = 23 - y^2$$

$$\stackrel{x^2 \geq 0}{\Longrightarrow} 23 - y^2 \geq 0 \Rightarrow y^2 \leq 23$$

$$\stackrel{\text{جذر}}{\Longrightarrow} |y| \leq \sqrt{23} \Rightarrow -\sqrt{23} \leq y \leq \sqrt{23} \quad (*)$$

با توجه به این که $y \geq 0$ است، پس از نامساوی $(*)$ نتیجه می‌گیریم $0 \leq y \leq \sqrt{23}$ ، یعنی برد تابع فوق برابر است با $[0, \sqrt{23}]$ که شامل اعداد حسابی می‌باشد.

۳ | ۵۵ کافی است مقادیر موجود در برد را به جای y جایگذاری کنیم تا به از هریک از آنها، عضو مربوطه از دامنه به دست آید، بینید:

$$\begin{cases} \text{اگر } y = -2 \Rightarrow -2 = \frac{x-1}{2x+3} \Rightarrow -4x - 6 = x - 1 \Rightarrow -5x = 5 \Rightarrow x = -1 \\ \text{اگر } y = 0 \Rightarrow 0 = \frac{x-1}{2x+3} \Rightarrow x - 1 = 0 \Rightarrow x = 1 \\ \text{اگر } y = 6 \Rightarrow 6 = \frac{x-1}{2x+3} \Rightarrow 3x - 3 = 2x + 3 \Rightarrow x = 6 \end{cases}$$

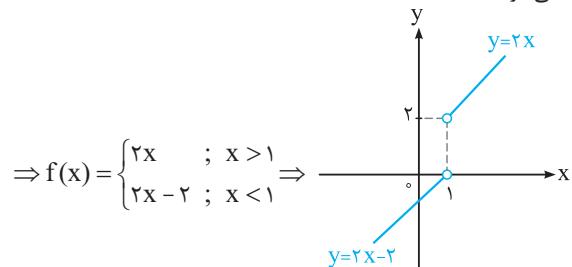
بنابراین دامنه تابع برابر $\{-1, 1, 6\}$ است، و مجموع آنها برابر است با: $-1 + 1 + 6 = 6$

۳ | ۵۶ نمودار تابع f را رسم می‌کنیم و با تصویر کردن آن روی محور y ها،

برد تابع را به دست می‌آوریم:

$$f(x) = 2x - 1 + \frac{x-1}{|x-1|} = \begin{cases} 2x - 1 + \frac{x-1}{x-1} & ; x > 1 \\ 2x - 1 + \frac{x-1}{-(x-1)} & ; x < 1 \end{cases} \\ \Rightarrow f(x) = \begin{cases} 2x - 1 + 1 & ; x > 1 \\ 2x - 1 - 1 & ; x < 1 \end{cases}$$

همان‌طور که از نمودار پیداست، تصویر تابع روی محور y ها که همان برد تابع می‌باشد، برابر است با $(-\infty, 0) \cup (2, +\infty)$ ، بنابراین اعداد صحیح 0 و 1 را شامل نمی‌شود.

۳ | ۵۷ روش اول: عبارت زیر رادیکال، یک تابع درجه دوم است که ضریب x^2 در آن برابر 4 می‌باشد، پس مثبت است، بنابراین طبق آنچه که در درسنامه گفته شد برد تابع $y = 4x^2 - 4x + 2$ برابر می‌شود با:

$$R_y = \left[\frac{4ac - b^2}{4a}, +\infty \right) = \left[\frac{4(4)(2) - (-4)^2}{4(4)}, +\infty \right) \\ = \left[\frac{32 - 16}{16}, +\infty \right) = \left[\frac{16}{16}, +\infty \right) = [1, +\infty)$$

در نتیجه داریم:

$$4x^2 - 4x + 2 \geq 1 \stackrel{\text{جذر}}{\Longrightarrow} \sqrt{4x^2 - 4x + 2} \geq \sqrt{1} = 1 \\ f(x)$$

\Rightarrow برد تابع $f: R_f = [1, +\infty)$

روش دوم: ابتدا با مربع کامل کردن عبارت زیر رادیکال، ظاهر تابع را کمی عوض

$$\text{می‌کنیم: } y = \sqrt{4x^2 - 4x + 2} = \sqrt{\underbrace{4x^2 - 4x + 1 + 1}_{(2x-1)^2}} = \sqrt{(2x-1)^2 + 1}$$

از آن جا که $(2x-1)^2 \geq 0$ ، پس $1 \geq 1$ و در نتیجه $1 \geq 1$ بنابراین $R_f = [1, +\infty)$.

$$\begin{aligned} & \text{گفته شده } f(1) = 4 \text{ و } f(-1) = -2, \text{ پس:} \\ & \begin{cases} f(1) = 4 \Rightarrow m+n=4 \\ f(-1) = -2 \Rightarrow -m-n=-2 \end{cases} \xrightarrow{\text{جمع}} 3m=6 \Rightarrow m=2 \Rightarrow n=2 \\ & \Rightarrow f(3)=m+2n=2+2(2)=6 \end{aligned}$$

منظور تابع $f(x) = \frac{1}{x}$ است. برویم سراغ بررسی موارد:

(الف) درست است، زیرا وقتی $x = 500$ باشد، آنگاه $f(500) = \frac{1}{500}$ خواهد بود.

(ب) نادرست است، زیرا وقتی تعداد شرکت‌کننده‌ها خیلی زیاد می‌شود (یعنی مقدار x بزرگ می‌شود)، آنگاه مقدار عددی کسر $\frac{1}{x}$ کوچک می‌شود، پس

سهم مشارکت هر داوطلب، خیلی کم خواهد شد.

(پ) درست است، زیرا معادله $\frac{1}{x} = 0$ ریشه ندارد.

(ت) درست است، زیرا $x = 0$ ریشه مخرج کسر $\frac{1}{x}$ است.

(ث) نادرست است، زیرا در $x = 0$ باید قلم از روی کاغذ برداشته شود.

پس تنها ۳ مورد درست است.

بر اساس نمودار $f(\circ) = 1$ است، بنابراین:

$$f(\circ) = \sqrt{a(\circ)+b} = \sqrt{b} = 1 \Rightarrow b = 1 \Rightarrow f(x) = \sqrt{ax+1}$$

از طرفی $f(\delta) = 2$ است، پس:

$$\begin{aligned} f(\delta) = \sqrt{\delta a + 1} & \stackrel{\text{توان}}{=} 2 \Rightarrow \delta a + 1 = 4 \Rightarrow \delta a = 3 \Rightarrow a = \frac{3}{\delta} \\ \Rightarrow f(x) = \sqrt{\frac{3}{\delta}x+1} & \Rightarrow f\left(\frac{4}{\delta}\right) = \sqrt{\frac{3}{\delta}\left(\frac{4}{\delta}\right)+1} \\ & = \sqrt{8+1} = \sqrt{9} = 3 \end{aligned}$$

می‌توان نوشت:

$$\begin{aligned} f(x) &= \sqrt{-x^2+4x+12} = \sqrt{-(x^2-4x-12)} \\ &= \sqrt{-(x^2-4x+4-4-12)} = \sqrt{-(x-2)^2-16} \\ \Rightarrow f(x) &= \sqrt{-(x-2)^2+16} \end{aligned}$$

حال با جایگذاری $x = 2 + \sqrt{7}$ در ضابطه $f(x)$ ، خواهیم داشت:

$$\begin{aligned} f(2+\sqrt{7}) &= \sqrt{-(2+\sqrt{7}-2)^2+16} = \sqrt{-(\sqrt{7})^2+16} \\ &= \sqrt{-7+16} = \sqrt{9} = 3 \end{aligned}$$

از طرفی اگر $x = 2$ باشد، آنگاه: $f(2) = \sqrt{-(2-2)^2+16} = \sqrt{16} = 4$

در نتیجه داریم:

$$f(2+\sqrt{7}) - f(2) = 3 - 4 = -1$$

با توجه به $f(x) = \frac{9^x+1}{3^x}$ ، می‌توان نوشت:

$$f(x) = \frac{9^x}{3^x} + \frac{1}{3^x} = \left(\frac{9}{3}\right)^x + \frac{1}{3^x} = 3^x + 3^{-x}$$

$$\Rightarrow f(-x) = 3^{-x} + 3^x \quad (*)$$

$$\Rightarrow f(x) - f(-x) = 3^x + 3^{-x} - 3^{-x} - 3^x = 0$$

باتوجه به این که $f(x) = 5x$ است، به بررسی تک تک گزینه های پردازیم:

$$(1) f(a-b) = 5(a-b) = 5a - 5b, \quad f(a) = 5a, \quad f(b) = 5b$$

$$\Rightarrow f(a-b) = f(a) - f(b) \quad \checkmark$$

۳ | ۶۲ y تابعی رادیکالی با فرجه زوج است، پس $y \geq 0$. از طرفی:

$$\begin{aligned} y &= \sqrt{6-\sqrt{10-x}} \stackrel{\text{توان}}{=} y^2 = 6 - \sqrt{10-x} \\ &\Rightarrow \sqrt{10-x} = 6 - y^2 \stackrel{\sqrt{10-x} \geq 0}{\Rightarrow} 6 - y^2 \geq 0 \Rightarrow y^2 \leq 6 \\ &\Rightarrow |y| \leq \sqrt{6} \Rightarrow -\sqrt{6} \leq y \leq \sqrt{6} \quad (*) \end{aligned}$$

چون $y \geq 0$ است، پس از نامساوی (*) نتیجه می‌گیریم $y \leq \sqrt{6}$ ، یعنی
برد تابع برابر $[0, \sqrt{6}]$ است.

۲ | ۶۳ ابتدا دامنه تابع را تعیین می‌کنیم:

$$\begin{array}{c|ccc} x & \circ & 2 \\ \hline 2-x & + & + & 0 \\ x & - & 0 & + \\ \hline 2-x & - & + & 0 \end{array} \Rightarrow D_f = (\circ, 2]$$

تعیین علامت
تعريف‌نشده

با توجه به دامنه تابع ($x \leq 2$)، نتیجه می‌گیریم $|x| = x$ ، بنابراین:

$$\begin{aligned} f(x) &= (x+|x|)\sqrt{\frac{2-x}{x}} = (x+x)\sqrt{\frac{2-x}{x}} = 2x\sqrt{\frac{2-x}{x}} \\ &\stackrel{0 < x \leq 2}{=} 2\sqrt{x^2\left(\frac{2-x}{x}\right)} = 2\sqrt{x(2-x)} \\ &= 2\sqrt{2x-x^2} = 2\sqrt{2x-x^2-1+1} \\ &= 2\sqrt{-(x^2-2x+1)+1} = 2\sqrt{-(x-1)^2+1} \end{aligned}$$

حال از طریق دامنه تابع، برد آن را به دست می‌آوریم، ببینید:

$$\begin{aligned} 0 < x \leq 2 & \stackrel{-1}{\Rightarrow} -1 < x-1 \leq 1 \stackrel{\text{توان}}{\Rightarrow} 0 \leq (x-1)^2 \leq 1 \\ & \stackrel{x(-1)}{\Rightarrow} -1 \leq -(x-1)^2 \leq 0 \stackrel{+1}{\Rightarrow} 0 \leq 1 - (x-1)^2 \leq 1 \\ & \stackrel{\text{جذر}}{\Rightarrow} 0 \leq \sqrt{1 - (x-1)^2} \leq 1 \stackrel{x^2}{\Rightarrow} 0 \leq \sqrt{1 - (x-1)^2} \leq 2 \\ \Rightarrow 0 \leq f(x) & \leq 2 \end{aligned}$$

بنابراین برد تابع f برابر بازه $[0, 2]$ است.

۴ | ۶۴ **روش اول:** برای تعیین برد تابع $y = \frac{5x+1}{2x-4}$ می‌توان به صورت

زیر نوشت:

$$2xy - 4y = 5x + 1 \Rightarrow 2xy - 5x = 4y + 1 \Rightarrow x(2y - 5) = 4y + 1$$

$$\Rightarrow x = \frac{4y+1}{2y-5} \quad (*)$$

همان‌طور که در تساوی (*) می‌بینید، y نباید برابر $\frac{5}{2}$ باشد (چون مخرج

کسر، برابر صفر می‌شود)، بنابراین $\frac{5}{2} \neq y$ و در نتیجه برد تابع برابر است با $\mathbb{R} - \left\{ \frac{5}{2} \right\}$.

روش دوم: براساس نکته‌ای که در درسنامه گفتیم، برد تابع $y = \frac{5x-1}{2x-4}$ برابر $\mathbb{R} - \left\{ \frac{5}{2} \right\}$ می‌باشد.

$$f = \{(1, m+n), (-1, 2m-n), (3, m+2n)\}$$

$$f(1) = m+n \quad f(-1) = 2m-n$$

۴ | ۶۵

با جایگذاری $x=2$ و $x=-2$ در تساوی زیر خواهیم داشت:

$$f(-x)+2xf(x)=4x^3-3$$

$$\begin{cases} \text{اگر } x=2 \Rightarrow f(-2)+4f(2)=4(2)^3-3 \\ \text{اگر } x=-2 \Rightarrow f(2)-4f(-2)=4(-2)^3-3 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} f(-2)+4f(2)=13 \\ f(2)-4f(-2)=13 \end{cases} \xrightarrow{\text{جمع}} \begin{cases} 4f(-2)+16f(2)=52 \\ f(2)-4f(-2)=13 \end{cases}$$

$$\xrightarrow{\text{جمع}} 17f(2)=65 \Rightarrow f(2)=\frac{65}{17}$$

نمودار تابع f ، محور x را در نقطه‌ای به طول ۱ قطع کرده،

پس نقطه $(0, 0)$ در تابع صدق می‌کند، یعنی $a+b+c=0$. محور y را هم در -6 قطع کرده، پس نقطه $(-6, -6)$ هم در تابع صدق می‌کند، یعنی

$c=-6$ ، پس $f(-6)=-6$ ، همچنین از نقطه $(-2, -6)$ می‌گذرد، پس:

$$(-2, -6) \in f \Rightarrow -6=4a-2b-6 \Rightarrow 4a-2b=0$$

$$\xrightarrow{\text{از ۲}} 2a-b=0 \Rightarrow \begin{cases} 2a-b=0 \\ a+b=0 \end{cases} \Rightarrow a=2, b=4$$

بنابراین $-6=2-4-6=-8$ $f(x)=2x^3+4x$ است و داریم:

روش اول: کافی است در تساوی $\frac{1}{2} ۷۹$

به جای x ، قرار دهیم $x-4$ تا فوراً $f(1-x)$ به دست آید:

$$x \rightarrow 4-x : f((4-x)-3)=(4-x)^3-4(4-x)+5$$

$$\Rightarrow f(1-x)=16-8x+x^3-16+4x+5=x^3-4x+5$$

روش دوم: ابتدا ضابطه $f(x)$ را پیدا می‌کنیم:

$$f(x-3)=x^3-4x+5=x^3-6x+9+2x-4=(x-3)^3+2x-4$$

$$=(x-3)^3+2(x-3)+2 \xrightarrow{x-3=t} f(t)=t^3+2t+2$$

حال عبارت $(1-x)$ را در ضابطه f قرار می‌دهیم:

$$f(1-x)=(1-x)^3+2(1-x)+2$$

$$=1-2x+x^3+2-2x+2=x^3-4x+5$$

روش اول: $\frac{2}{2} ۸۰$

$$f(x)=\sqrt{x^3-4} \Rightarrow f\left(a+\frac{1}{a}\right)=\sqrt{\left(a+\frac{1}{a}\right)^3-4}$$

$$=\sqrt{a^3+\frac{1}{a^3}+2a\left(\frac{1}{a}\right)}=\sqrt{a^3+\frac{1}{a^3}-2}$$

$$=\sqrt{\left(a-\frac{1}{a}\right)^3}=|a-\frac{1}{a}| \quad (*)$$

چون $1 < a < a - \frac{1}{a}$ و $a < \frac{1}{a}$ پس $a - \frac{1}{a}$ منفی می‌شود و داریم:

$$f\left(a+\frac{1}{a}\right) \xrightarrow{\text{از طرفی داریم}} -a+\frac{1}{a}$$

$$g(x)=\sqrt{x^3+4} \Rightarrow g\left(a-\frac{1}{a}\right)=\sqrt{\left(a-\frac{1}{a}\right)^3+4}$$

$$=\sqrt{a^3+\frac{1}{a^3}-2a\left(\frac{1}{a}\right)+4}=\sqrt{a^3+\frac{1}{a^3}+2}$$

$$=\sqrt{\left(a+\frac{1}{a}\right)^3}=|a+\frac{1}{a}|$$

از طرفی داریم:

$$2) f(4a+b)=\Delta(4a+b)=2 \cdot a + \Delta b, f(a)=4(a)=2 \cdot a,$$

$$f(b)=\Delta b \Rightarrow f(4a+b)=f(a)+f(b) \quad \checkmark$$

$$3) f(ab)=\Delta ab, f(a).f(b)=\Delta a \times \Delta b = 2 \Delta ab$$

$$\Rightarrow f(ab) \neq f(a).f(b) \quad \times$$

$$4) f(ab)=\Delta ab, af(b)=a \times (\Delta b)=\Delta ab \Rightarrow f(ab)=af(b) \quad \checkmark$$

$$, f=\{(x, 4-2x) : x \in G\} \text{ و } G=\{-1, 0, 1, 2, 3\} \quad \frac{۲}{۲} ۷۱$$

پس می‌توان نوشت:

$$\begin{cases} x=-1 \Rightarrow 4-2x=4-2(-1)=6 \\ x=0 \Rightarrow 4-2x=4-2(0)=4 \\ x=1 \Rightarrow 4-2x=4-2(1)=2 \\ x=2 \Rightarrow 4-2x=4-2(2)=0 \\ x=3 \Rightarrow 4-2x=4-2(3)=-2 \end{cases}$$

$$\Rightarrow f=\{(-1, 6), (0, 4), (1, 2), (2, 0), (3, -2)\}$$

$$\Rightarrow \frac{f(1)-f(0)}{f(f(1))+1}=\frac{2-4}{0+1}=-\frac{2}{1}=-2$$

ابتدا $x=2$ را در تساوی $f(x)-x^3+2x+f(2)=0$ جایگذاری

می‌کنیم تا مقدار $f(2)$ به دست آید:

$$f(2)-8+4+f(2)=0 \Rightarrow 2f(2)=4 \Rightarrow f(2)=2$$

بنابراین $=x^3-2x-2$ است، به عبارتی $f(x)-x^3+2x+2$ ، پس:

$$\begin{cases} f(3)=3^3-2(3)-2=27-6-2=19 \\ f(1)=1^3-2(1)-2=1-4=-3 \end{cases} \Rightarrow f(3)f(1)=19 \times (-3)=-57$$

محیط مستطیل برابر 12 است، پس با توجه به شکل زیر، خواهیم داشت:

$$y \quad \boxed{} \quad 2(x+y)=12 \Rightarrow x+y=6 \Rightarrow y=6-x \quad (*)$$

از طرفی داریم:

$$(*) \quad x \times y \Rightarrow f(x)=x(6-x)=6x-x^2$$

$$\Rightarrow f(1)-f(2)=(6-1)-(12-4)=5-8=-3$$

دو عدد را برابر x و y در نظر می‌گیریم. فرض کنیم $y > x$ ، در این

صورت، طبق گفته‌های مسئله $x-y=2$ و یا $x-y=2$ از طرفی:

$$x^3+y^3=x^3+(x-2)^3 \Rightarrow f(x)=x^3+(x-2)^3$$

$$\Rightarrow \frac{f(2)}{f(3)}=\frac{8+0}{27+1}=\frac{8}{28}=\frac{2}{7}$$

می‌توان نوشت:

$$f(\sqrt{x}+2)=x+4\sqrt{x}+6=\underbrace{x+4\sqrt{x}}_{(\sqrt{x}+2)^2}+4+2=(\sqrt{x}+2)^3+2$$

حال فرض کنیم $t=\sqrt{x}+2$ ، در این صورت:

$$f(t)=t^3+2 \Rightarrow f(\sqrt{5})=(\sqrt{5})^3+2=5+2=7$$

با توجه به این که $f(x)=x^3-(x-2)^3$ می‌باشد، کافی است

$f(1-x)$ را حساب کرده و از هم کم کنیم:

$$f(1+x)=(1+x)^3-(1+x-2)^3=(1+x)^3-(1-x)^3$$

$$f(1-x)=(1-x)^3-(1-x-2)^3=(1-x)^3-(1+x)^3$$

$$\Rightarrow f(1+x)-f(1-x)=0$$

همچنین دامنه تابع $g(x) = \frac{x}{2} + 2$ بازه $(-\infty, -4]$ است، پس:

$$x \leq -4 \implies \frac{x}{2} \leq -2 \implies \frac{x}{2} + 2 \leq 0.$$

$$\Rightarrow g(x) \leq 0 \Rightarrow g: R_1 = (-\infty, 0]$$

بنابراین خواهیم داشت: $R_1 \cup R_2 = [1, +\infty) \cup (-\infty, 0] = R = (-\infty, 1)$

از روی جدول، داریم: ۲۸۴

$$\begin{cases} f(2) = 6 & \xrightarrow{f(x)=ax+b} \\ f(4) = 4 & \xrightarrow{f(x)=ax+b} \end{cases} \begin{cases} 2a + b = 6 & \xrightarrow{x(-1)} \\ 4a + b = 4 & \end{cases}$$

$$\begin{cases} -2a - b = -6 \\ 4a + b = 4 \end{cases} \Rightarrow 2a = -2 \Rightarrow a = -1 \Rightarrow b = 8$$

$$-a - 2b = -(-1) - 2(8) = 1 - 16 = -15$$

بنابراین: $f(2) = 6$ و $f(4) = 4$ (که از روی جدول

گفته شده $f(x) + f(x-4) = 0$. اگر x را به $x+4$ تبدیل کنیم، خواهیم داشت: $f(x+4) + f(x) = 0$ و $f(x+4) = -f(x)$. در نتیجه داریم:

$$f(6) = 0$$

با داده های مسئله، این طوری می نویسیم: ۲۸۵

$$f(x) = mx + b \xrightarrow{f(2)=6} 2m + b = 6$$

از طرفی $2f(x) = f(x) + 2f(x)$ ، یعنی این که:

$$m(x+2) + b = mx + b + 2 \Rightarrow mx + 2m + b = mx + b + 2$$

$$\Rightarrow 2m = 2 \Rightarrow m = 1$$

$$\cdot \frac{m}{b} = \frac{1}{3} \text{ پس } b = 3 \text{ و داریم}$$

ابتدا معادله خط گذرنده از نقاط $A(k, 5)$ و $B(\delta, k)$ را به دست

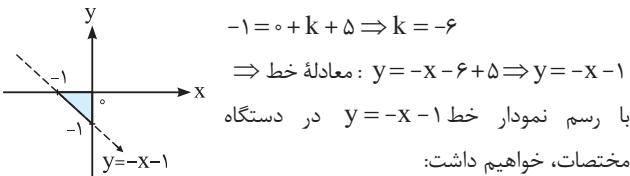
می آوریم، به این صورت:

$$y - 5 = \frac{k - 5}{\delta - k}(x - k) \Rightarrow y - 5 = (-1)(x - k)$$

$$\Rightarrow y - 5 = -x + k \Rightarrow y = -x + k + 5$$

حال این خط محور y را در نقطه ای به عرض -1 قطع کرده است، یعنی

مختصات نقطه $(-1, 0)$ در معادله خط به دست آمده صدق می کند، پس:

$$\Rightarrow S_{\text{ترکی}} = \frac{1}{2} \times 1 \times 1 = \frac{1}{2}$$

نقطه A و B روی خط $y = 4x - 3$ قرار دارند، پس: ۲۸۶

$$x = 1 \Rightarrow y_A = 4(1) - 3 = 1: A(1, 1)$$

$$y = 5 \Rightarrow 5 = 4x_B - 3 \Rightarrow 4x_B = 8$$

$$\Rightarrow x_B = 2: B(2, 5)$$

تصویر نقطه A روی محور y هانقطه $(1, 0)$ و تصویر نقطه B روی محور y ها نقطه $C(0, 5)$ می شود، بنابراین داریم:

$$BD: \text{شیب قطر } m = \frac{y_D - y_B}{x_D - x_B} = \frac{1 - 5}{0 - 2} = \frac{-4}{-2} = 2$$

چون $1 < a < 0$ ، پس $a + \frac{1}{a}$ مثبت می شود و داریم در نتیجه:

$$f(a + \frac{1}{a}) + g(a - \frac{1}{a}) = -a + \frac{1}{a} + a + \frac{1}{a} = \frac{2}{a}$$

روش دوم: اگر به جای a عدد $\frac{1}{2}$ بگذاریم، آنگاه داریم:

$$f(a + \frac{1}{a}) + g(a - \frac{1}{a}) = f(\frac{1}{2} + 2) + g(\frac{1}{2} - 2)$$

$$= f(\frac{5}{2}) + g(-\frac{3}{2}) = \sqrt{(\frac{5}{2})^2 - 4} + \sqrt{(-\frac{3}{2})^2 + 4}$$

$$= \sqrt{\frac{25}{4} - 4} + \sqrt{\frac{9}{4} + 4} = \sqrt{\frac{9}{4} + \sqrt{\frac{25}{4}}} = \frac{3}{2} + \frac{5}{2} = \frac{8}{2} = 4$$

که این عدد (یعنی 4) رامی توانیم با جایگذاری $\frac{1}{2}$ در گزینه (2) به دست آوریم.

گفته شده $f(x) + f(x-4) = 0$. اگر x را به $x+4$ تبدیل کنیم،

خواهیم داشت: $f(x+4) + f(x) = 0$ و اگر در این معادله، دوباره x را به $x+4$ تبدیل کنیم، می توان نوشت:

$$f((x+4)+4) + f(x+4) = f(x+8) + f(x+4) = 0 \quad (*)$$

در نتیجه داریم:

$$\xrightarrow{x(-1)} \begin{cases} f(x) + f(x-4) = 0 \\ f(x+4) + f(x) = 0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} -f(x) - f(x-4) = 0 \\ f(x+4) + f(x) = 0 \end{cases}$$

$$\xrightarrow{\text{جمع کنیم}} f(x+4) - f(x-4) = 0 \Rightarrow f(x+4) = f(x-4)$$

بنابراین رابطه $(*)$ را می توان به صورت $f(x+8) + f(x-4) = 0$ هم نوشت،

بنابراین گزینه (2) درست است.

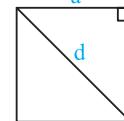
۴۸۷ به بررسی تک تک گزینه ها می پردازیم:

(۱) اگر قطر مربع d و مساحت آن را S بنامیم، آنگاه $S = \frac{1}{2}d^2$ ، پس رابطه بین d و S ، یک تابع خطی نیست.

(۲) اگر شعاع دایره r و مساحت آن را S بنامیم، آنگاه $S = \pi r^2$ ، پس این رابطه هم یک تابع خطی نیست.

(۳) اگر طول یال مکعب a و حجم آن را V بنامیم، آنگاه $V = a^3$ ، پس این رابطه هم یک تابع خطی نیست.

(۴) اگر ضلع مربع a و قطر آن را d بنامیم، آنگاه طبق رابطه فیثاغورس می توان نوشت:

$$d^2 = a^2 + a^2 \Rightarrow d^2 = 2a^2 \Rightarrow d = \sqrt{2}a$$

همان طور که می بینید رابطه به دست آمده، بیانگر یک تابع خطی بر حسب ضلع مربع (a) است.

۴۸۸ دامنه تابع $f(x) = 3x + 4$ ، بازه $(-1, +\infty)$ است، پس:

$$x \geq -1 \xrightarrow{x+3} 3x \geq -3 \xrightarrow{+4} 3x + 4 \geq 1$$

$$\Rightarrow f(x) \geq 1 \Rightarrow f: R_1 = [1, +\infty)$$